

PROF. DR. SZABÓ GÁBOR
REKTORRAL AZ ELMÚLT TANÉVBEN
ZAJLOTT FOLYAMATOKRÓL, A
KÖVETKEZŐ ÉV TEENDŐIRŐL ÉS
AZ ALUMNUSOK FELSŐOKTATÁSI
INTÉZMÉNYEKBE BETÖLTÖTT
SZEREPÉRŐL BESZÉLGETTÜNK.

„EDDIG AZ ELŐKÉSZÜLETEK ZAJLOTTAK, MOST KÖVETKEZNEK A KONKRÉT FELADATOK”

Melyek a legfontosabb események, amelyeket kiemelne a mögöttünk álló tanévből?

Talán azzal kezdeném, hogy az elmúlt egy évben sok dolog jelent meg a sajtóban javarészt lényegtelen kérdésekről, miközben a háttérben nagyon fontos változások voltak előkészülőben. Először megszületett a „Fokozatváltás a felsőoktatásban” című

stratégiai koncepció, majd a tavaszi szemeszter vége felé az Országgyűlés elé kerültek a törvénynek olyan módosításai, amelyek ahhoz szükségesek, hogy a koncepció implementálható legyen. Mindennek a következményeit fogjuk most felmenő rendszerben megtapasztalni, hiszen a következményekkel eddig még nem nagyon találkoztunk. Mellékesen megjegyzem, a kancellári rendszer sem ebből a koncepcióból származott. 2014 júliusában született meg az a jogszabály-módosítás, amely egyáltalán értelmezte a kancellárokat. Több, egymástól független esemény zajlott, nekem pedig mindvégig az volt az érzésem, hogy a közvélemény ráugrott olyan dolgokra, amelyek valamiért látszólag nagyon érdekesek, de valójában nem lényegesek. Ezt részben még a hallgatói megmozdulásokra is értem. A szakszerkezet áttekintése során alkalmasint olyan javaslatokkal kapcsolatban is történtek megmozdulások, amelyek nem is az államtitkárságtól származtak, hanem valamelyik szakmai bizottságtól. Azt gondolom, hogy ez a zűrzavaros időszak mögöttünk van, viszont most fog következni a végrehajtás, tehát a fokozatváltás koncepcióját igazából mostantól kezdve fogjuk megvalósítani.

Volt egy másik nagyon fontos megint inkább kicsit a felszín alatt zajló folyamata az elmúlt évnek: el kellett kezdenünk felkészülni arra a rendszerre, amely a kutatás-fejlesztési támogatásokat más formában fogja mozgatni. Nagy erőfeszítéseket tettünk arra, hogy minél több ipari partnert találjunk, minél több közös témát derítsünk fel. Az év második felében jelentek meg pályázatok Az előkészületek nem a felszínen zajlottak, ezért nem tüntetett senki, hogy hogyan kell K+F forrásokat elérni, viszont mindez meghatározó lesz a következő években.

A harmadik dolog, ami nagyon lényeges, de az előzőektől független, hogy a **nemzetköziesítést** mint stratégiai célt már korábban megfogalmaztuk, de csak most jutottunk oda, hogy tudunk komolyabb lépéseket tenni ebbe az irányba. A nemzetköziesítést is sokan félreértik. Én többször hangsúlyoztam már, hogy minél több idegen nyelvű oktatás van az SZTE-n, a magyar oktatás színvonalát is javítja. Egyszerűen a saját magyar hallgatóink jobb egyetemre járnak akkor, ha nekünk jóval több, főleg pedig több területre kiterjedő idegen nyelvű képzésünk van. **Örülünk a tandíjbevételnek is, de nagyon nagy hiba ezt leegyszerűsíteni arra, hogy lessük a pénztárcáját a külföldi hallgatóknak, mert máshogyan nem tudunk pénzt szerezni. Fontos, hogy legyen anyagi forrás, de ennek komoly akadémiai színvonaljavító hatása is van.** Nem véletlen, hogy a nemzetközi

rangsorok jó része méri azt, hogy mennyi külföldi hallgató, oktató része egy intézménynek. Nagyon nagy fejlődési lehetőség előtt állunk ezen a téren. Biztos, hogy egyes rangsorokban nem tudunk előrelépni, csak ha ezen a téren is lesz fejlődés, tehát a nemzetköziesítés jóval szélesebb körű és sokkal nagyobb jelentőségű mozzanat annál, minthogy rá lehessen fogni arra, hogy fogynak a forrásaink.

A kutatás-fejlesztésben nagyon fontosak az alumnusokhoz vezető kapcsolatok, de legalább ennyire a nemzetközi, a külföldi alumnusaink megszervezése, annak a rendszernek a kiépítése, hogy rajtuk keresztül el tudjunk érni országokat. Volt szerencsém az év elején találkozni olyan Szegeden végzett orvosokkal, akik Szaúd-Arábiában egy rendezvényen elképesztő reklámot csináltak nekünk: elmondták, hogy Szeged a világ legjobb helye. Ezek olyan fontos erőforrások, amelyeket még messze nem tudtunk eléggé kihasználni.

Végeredményben mindig észre vesszük, hogy a dolgok mennyire összekapcsolódnak. Ha csak a nemzetköziesítést nézem, akkor máris vissza tudunk ugrani a felsőoktatási koncepcióhoz. A jogszabályban is benne van, hogy lehetővé kell tenni a hallgatóknak, hogy a kurzusaik legalább 10%-át idegen nyelven hallgathassák. Ehhez kell idegen nyelvű kurzus. De akkor már nem logikusabb idegen nyelvű

képzéseket létrehozni? Ez nyilván egy bonyolult szövet, aminek a részei mindig összekapcsolódnak, és ha sikeresek akarunk lenni a magyar felsőoktatástól elvárt átalakulásban, akkor ki fog derülni, hogy tulajdonképpen azt kell csinálni, amit tervezünk. Szoktam mondani, hogy ha nem nézzük a részleteit a felsőoktatási koncepciónak, akkor az én szememben azért minősül jónak, mert nagyjából azt kívánja meg tőlünk, amit amúgy is szeretnénk volna, hiszen egy sereg olyan stratégiai elem fogalmazódik meg, amely a mi elképzeléseink között, a mi stratégiánkban is szerepelt: a kutatásnak a gyakorlati étellel való összekapcsolásától kezdve az idegen nyelvű képzésekig, a nemzetköziesedésig, az egészségügyhöz kapcsolódó képzések fejlesztéséig.

Hogyan szólítaná meg az alumnusokat akár beiskolázási, akár befektetési, akár egyéb szempontokból?

Biztos, hogy hozzáértő embereknek vannak erre jó értelemben vett marketingeszközeik. Én amerikai tapasztalataimra visszaemlékezve azt gondolom, hogy az igazán fontos dolog nem az egyszer-egyszer történő megszólítás, hanem a folyamatosság. **Akkor jó egy alumnus rendszer, ha természetes az intézmény számára, hogy egy felvetődött kérdésben megkeresi az alumnusait akár szelektíven, akár úgy, hogy tudják, hogy az adott felvetéssel kapcsolatban kit lenne érdemes megkérdezni.** Ha elég folyamatos a kommunikáció az öregdiákokkal, akkor nekik is természetesebb lehet, hogy időről időre gondolnak arra, hogy valamit a tudomásunkra hozzanak, mert lehet, hogy tudunk vele valamit kezdeni. Azt gondolom, az a jó, ha ez gyakorlattá válik.

Melyek a fő célkitűzések a jövő tanévre?

A következő tanév arra fog fókuszálni, hogy hogyan valósítsuk meg azokat a dolgokat, amelyeket a jogszabály körvonalaz. Lesznek még változások az irányítási szerkezettel kapcsolatban. Azon intézményekhez tartozunk, akiknél második körben, azaz néhány hónap késéssel nevezték ki a kancellárt. Körülbelül a tanulási időszakon vagyunk túl. Nyilvánvalóan sokszor voltak kommunikációs

zavarok, félreértések, olyanok, amelyek a különböző környezetből vagy élettapasztalatból következtek. Amikor zűrzavar van, amikor az emberek - egyébként hozzáteszem teljesen indokolatlanul - az állásukat féltik, akkor előfordulhat, hogy félre is szeretnének érteni dolgokat, az pedig rá szokott segíteni a kommunikációs zavarokra. Azt gondolom, hogy ezekből kimáztunk és dolgozunk azokon a feladatokon, amelyeket egyébként éppen Palkovics államtitkár úr is megfogalmazott a Rektori Konferencia utolsó ülésén. Ő is úgy látja - ami szerintem abszolút logikus, - hogy eddig javarészt az előkészületek zajlottak, most következnek a konkrét feladatok, most kell egy hosszabb folyamat során elindulni azon célok felé, amelyek már ki vannak tűzve.

Több helyen előtérbe kerül a koncepcióban a lemorzsolódás, mint probléma. Évek óta beszélünk arról, hogy javítanunk kell a hallgatók mentorálását, azt a tanácsadói rendszert, amelyben akár felsőbb éves hallgatók, akár oktatók is részt tudnak venni. Az a véleményünk, hogy az egyetemisták nagyon sok esetben azért nem tudják folytatni a tanulmányaikat, mert egészen egyszerűen nem igazodnak el a rendszerben. Jó néhány diákot, akiknek egyébként meglenne a képessége, a lehetősége, hogy elvégezze az egyetemet, elvesztünk, mert elsős körükben egy nagyon rossz irányba indulnak el. Nem vagyok a

szellemtudományok embere, nem tudom, hogy mennyire lehet a bölcsészettudományok terén a ráépülést kihagyni, de azt egészen biztosan tudom, hogy mechanika nélkül nincs kvantummechanika. Ezeken a szakokon előfordulhat, hogy 2 év alatt olyan helyzetbe kerül a hallgató, hogy nem folytathatja tovább az egyetemet, mert a ráépülő tárgyakat nem tudja felvenni, ha nincsenek meg az előfeltételek. Ez azt jelenti viszont, hogy elvesztegetett egy bizonyos időt, ebben az esetben két évet.

Elmondtam többször, hogy amikor arról van szó, hogy a hallgatói ügyintézését szeretnénk két részre osztani, az azt jelenti, hogy azt a részt, ami elektronizálható, elektronikusan kezelhető, egy központi egységnek kell csinálni, úgy hatékony. Az a rész viszont, amiről beszélünk, szükségszerűen csak a karokon végezhető, hiszen ugyanaz az ember nem fog tudni eligazítani egy bölcsészt és egy fizikust a tanulmányaival kapcsolatban. Következésképpen a karokon nemhogy létszámcsökkentés lenne kitűzve az eddigi tanulmányi osztályokon, nagyon is előfordulhat, hogy ha ezt jól és hatékonyan csinálják, akkor a feladat maga olyanná nő, hogy még akár létszámnövekedés is elképzelhető. **Nagyon sokan félreértették: nem a célja a központi tanulmányi adminisztráció létrehozásának, hogy létszámot spóroljunk, hanem az, hogy ami hatékonyan elektronizálható, az legyen elektronikus, azzal**

pár ember foglalkozzon csak, a karok pedig sokkal inkább a hallgatói mentorálásra fókuszáljanak.

Én ezt már másfél éve mondogatom, Palkovics államtitkár úr pedig kiemelt feladatként vázolta fel a Rektori Konferencia záró plénumán, hogy ennek neki kell fogni szeptembertől.

Egészen biztos, hogy az én időmhöz képest az egyik nagy hibája a felsőoktatási átalakulásnak, hogy a hallgatók magukra maradtak. Bennünket annak idején megvédett a csoport. Külön oktatás-módszertani kötetetek foglalkoznak a „Learning from peers” elvvel, azzal, hogy hogyan tudnak egymástól tanulni a diákok, miközben ez hazánkban szinte eltűnt, mivel a valamikori csoportok megszűntek. Mi régen nem neveztük ezt „Learning from peers”-nek, mert nem tudtuk, hogy van rá ilyen jó kifejezés, de ha valaki megértett nálunk egy tételt analízisből, akkor azt az egész csoport megértette. Ha nem értettünk valamit a professzortól, akkor mindig volt rá esély, hogy valamelyikünk el tudja magyarázni azt a részt, ami nekünk problémát okozott. Nem arról beszélek, hogy „tutujgatni kell” a hallgatóinkat, hanem arról, hogy egy jó egyetemnek ez igenis feladata, amivel foglalkozni kell.